

Тема 13.2. Хвороби шкіри.

1. Сироваточна хвороба.

Методичні вказівки.

1. Сироваточна хвороба (morbus seri) – підвищена реактивність організму в стані сенсibilізації на введення чужорідного білка. Хвороба спостерігається у всіх видів тварин і перебігає у вигляді анафілактичної реакції.

Етіологія. Хвороба виникає внаслідок введення чужорідного білка і антигенів, якими частіше всього є гіперімунні і нормальні сироватки крові, кров, сироватка і плазма жеребих кобил, тканинні препарати, бактеріальні токсини, вакцини та ін. Білки, які можуть викликати сенсibilізацію, надходять в організм парентерально, через травний канал, плаценту.

Патогенез і патолого-анатомічні зміни. Автори нервово-рефлекторної теорії вважають, що анафілактичний шок розвивається внаслідок імпульсів, які надходять із кровоносних судин, під дією яких в корі мозку і підкіркових центрах виникають спочатку збудження, а потім гальмування. Збудження вегетативної нервової системи призводить до звільнення ацетилхоліну і симпатину, які впливають на тканини організму. Автори клітинної теорії обстоюють, що антиген, введений в організм в довільній дозі, вступає у взаємодію з антитілом, внаслідок чого в тканинах активуються ферменти, які розщеплюють білки. В результаті розщеплення білків вивільнюються гістамін, брадикінін, ацетилхолін та інші речовини, під впливом яких відбувається скорочення м'язів судин, кишок і бронхів.

При патолого-анатомічному дослідженні виявляють крововиливи в підшкірній клітковині, на слизових і під серозними оболонками, в скелетних м'язах, лімфатичних вузлах, серцевому м'язі, нирках, селезінці. Печінка наповнена кров'ю. Вміст шлунка і кишок з домішками крові, їх слизові оболонки гіперемовані. Легені набряклі.

Симптоми. У великої рогатої худоби спочатку відмічають неспокій, а інколи пригнічення. В ділянці введення антигену виникає розлитий і болючий набряк. На шкірі в ділянці шиї, промежини та вим'я з'являється кропивний висип у вигляді пухирців і папул. Розвивається набряк повік, губ та шкіри голови. Голова стає подібною до голови бегемота. Шкіра набрякає також у ділянці ануса, соромітних губ, промежини та вим'я. Розвивається набряк гортані, який супроводжується характерним симптомокомплексом інспіраторної задишки. При набряку легень з'являється кашель, часте дихання, хрипи, носове витікання – спочатку серозне, серозно-слизове, а потім піняве. Пульс прискорений, малий, слабкий. Відмічають атонію передшлунків, тимпанію рубця, часту дефекацію і сечовипускання.

У свиней хвороба проявляється неспокоєм, набряком кон'юнктиви, слизових оболонок піхви та прямої кишки, свербіжем. Шкіра покривається висипом у вигляді червоних плям. З'являється піняве витікання з рота, блювання. Дефекація і сечовипускання часті. Інколи виникають епілептичні випадки.

У овець спочатку спостерігають короткочасний неспокій, а потім пригнічення, свербіж, тремтіння всього тіла, хиткість ходи, слезотечу, задишку, піняве витікання з носа, кашель, слинотечу, скрегіт зубами, часті дефекацію і сечовипускання, хрипи в легенях.

У коней в ділянці введення чужорідного білка з'являється розлитий болючий набряк. На шкірі висипи у вигляді пухирців. У ділянці голови, грудей і черева шкіра набрякла. Дихання прискорене, слизові оболонки ціанотичні, дефекація часта.

У собак спостерігають неспокій, тремтіння м'язів, блювання, часті дефекацію та сечовипускання. З часом розвивається кома.

Перебіг і прогноз. Хвороба виникає у тварин у момент введення або через кілька хвилин, а інколи і годин після введення їм чужорідного білка. Тривалість перебігу хвороби від кількох десятків хвилин до кількох годин. Смерть настає від асфіксії.

Діагноз ставлять з урахуванням анамнезу, симптомів.

Терапія. При сироваточній хворобі в ділянку припухлості, де була підшкірна ін'єкція антигену, негайно слід ввести розчин адреналіну в дозі: великим тваринам 5 мл, дрібним 1–2 мл. В тяжких випадках і при внутрішньовенному введенні антигену ефективніше ввести розчин адреналіну внутрішньовенно в дозі: великим тваринам 2–3 мл, дрібним 0,1–0,2 мл. Показані підшкірно: 5 %-й розчин ефедрину хлориду, 1 %-й розчин димедролу, кофеїн; внутрішньовенно: 10 %-й розчин кальцію хлориду, 0,5 %-й розчин новокаїну.

Профілактика. З метою десенсибілізації організму рекомендується за 5 год до введення повної дози крові чи сироватки ввести тваринам підшкірно 2–5 мл вказаних антигенів.

Контрольні запитання.

1. Дайте визначення сироваточної хвороби.
2. Охарактеризуйте причини і патогенез сироваточної хвороби.
3. Перерахуйте клінічні ознаки даного захворювання.
4. Поясніть особливості перебігу сироваточної хвороби у різних видів сільськогосподарських тварин.
5. Назвіть лікарські препарати, які застосовуються для лікування сироваточної хвороби.

Список рекомендованої літератури.

Основна.

1. Внутрішні незаразні хвороби тварин: Підручник. – 2-ге вид., доп. / М.О. Судаков, М.І. Цвіліховський, В.І. Береза та ін.; За ред. М.О. Судакова. – К.: Мета, 2002. – 352 с. (стор. 247–249)
2. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, М.О. Судаков та ін.; За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 2001. – Ч.2. – 544 с. (стор. 310–311)

Додаткова.

1. Внутренние незаразные болезни животных / И.И. Тарасов, И.П. Кондрахин, В.Г. Ильин. – М.: Агропромиздат, 1987. – 431 с.
(стр. 305–306)

Додатки.

1. weritas.in.ua. umsa.edu.ua. refmaniya.org.ua.
uk.wikipedia.org. www.veterynar.com.ua.